

Till

miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se
diarienummer 09010/12.

Medborgarkraftens synpunkter på Göteborgs Stads miljöprogram med handlingsplan för miljömålen.

Med utgångspunkt från miljöförvaltningens föreslagna frågor

1. Vad är era generella reflektioner kring miljöprogrammet?

Programmet är mycket utförligt redovisat, som en heltäckande önskelista vars konsekvenser kommer att ha betydelse för andra nämnders handlingsplaner, vilket också påpekas genom att be om utomståendes hjälp för att få den genomförd. För varje åtgärd anges föredömligt ansvarig nämnd för genomförandet.

Miljöprogrammets handlingsplan blir som norm för stadsutvecklingen vilket kan innebära att de sociala åtgärderna som behövs för att vända den negativa utvecklingen inom hälsa, vård, utbildning och sysselsättning uteblir.

Läs nedan utförligare om hur handlingsplanen skulle kunna utformas för att underlätta samrådet och en balansering nämnderna emellan.

2. Vill ni komplettera beskrivningen till någon åtgärd?

Vi har inte haft möjligheter att i detalj bedöma vilka åtgärder som behöver kompletterande beskrivningar. Handlingsplanens synpunkter på användandet av trängselavgifterna överensstämmer dock inte med beslutet att dessa oavkortat ska gå till finansieringen av Västlänken. Det finns säkert mer att revidera. Vi uppfattar att helhetsgreppet bör bearbetas. *Läs nedan!*

3. Bedömer ni att det finns andra åtgärder som är bättre eller mer effektiva för att nå de olika miljömålen?

Ja! Genom att utforma Miljöplanen och Handlingsprogrammet på sådant sätt att den blir ett incitament för övriga nämnder att utveckla sina egna handlingsplaner och att i samverkan utarbeta en överordnad handlingsplan, en "Quinta Essentia" handlingsplan. *Närmare beskrivning följer nedan.*

4. Bedömer ni att det är några åtgärder som inte borde vara med? Varför?

Det finns säkert sådana, men för att bedöma behövs analysarbete av samtliga nämnders handlingsplaner för att få en helhetsbedömning. En Quinta Essentia handlingsplan krävs för en sådan bedömning. *Läs nedan!*

5. Är det några av de åtgärder som finns i miljöprogrammet där ni bedömer att ni kan bidra med er kompetens? Vilka och hur?

Ja! *Läs nedan!*

Ett synsätt från Medborgarkraften

INNEHÅLL

1. Inspiration
2. Definitioner ur UUS hemsida.
3. Dagsläget i Göteborg
4. Svagheter i strukturen
5. Svagheter i Miljöprogrammet
6. Förslag till lösning

1. Inspiration

Brundtlandsrapporten, Göteborgs översiktsplan och processkonstverk.

2. Definitioner från UUS hemsida.

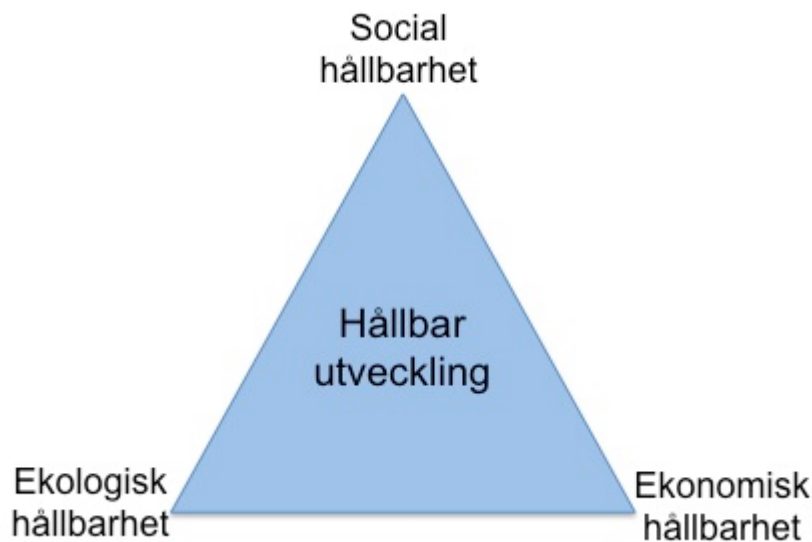
Urban Utveckling & Samhällsplanering AB

Hållbar utveckling

Brundtlandrapporten skriver i Vår gemensamma framtid att:

"Hållbar utveckling är sådan utveckling som tillfredsställer nuvarande behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov."

För att uppnå detta brukar begreppet bland annat diskuteras tillsammans med en triangel med en term i varje hörn; Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet som tillsammans skapar en hållbar utveckling.

Ekologisk hållbarhet

Regeringen har satt upp mål för den ekologiska hållbarheten. Miljön ska skyddas, vilket bland annat innebär att utsläpp inte ska skada människor och att det naturliga kretsloppet ska värnas. Vidare sägs att naturfrämmande ämnen inte bör förekomma i miljön och att den biologiska mångfalden ska bevaras. Det andra målet är att skapa en effektiv användning av energi och naturresurser. Det innebär att användningen av energi och material ska begränsas. Samhällsplaneringen ska sträva efter resurssnåla produkter och processer.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar enkelt uttryckt om att få ekonomin att gå ihop och kommunerna har olika strategier för detta. En strävan mot ekonomisk utveckling är ett vanligt långsiktigt mål. Det handlar om att kunna möta efterfrågan med ett lämpligt utbud. Det handlar också om att använda sig av lokala produkter och tjänster för att värna om den lokala ekonomin.

Social hållbarhet

Social hållbarhet brukar vara den delen i den hållbara utvecklingen som oftast upplevs svårast att definiera och det finns inte heller någon allmän definition på begreppet. Men den sociala hållbarheten fokuserar på människor och mjuka värden som demokrati, rättvisa, mänskliga rättigheter och livsstilar. Folkhälsa, kultur, trygghet, droger, livskvalitet och jämställdhet är några ämnen som diskuteras i kommunen i deras strävan efter social hållbarhet och en social livsmiljö.

3. Dagsläget i Göteborg

Med utgångspunkt ifrån Brundtlandsrapporten och UUS definitioner är det Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet som tillsammans skapar en hållbar utveckling. UUS använder uttrycket *termer* för de hållbarhetsenheter som utgör triangelns hörn. I Göteborg används nu uttrycken *dimensioner* och *perspektiv*. Otydligheten skapar oreda och spretighet och bidrar till att man fortfarande inte funnit metoder för balans.

Detta samråd är nödvändigt men inte tillräckligt. Segregationen, arbetslösheten, utbildningskvalitén, vårdssituationen, valutaproblemen samt miljöproblemen bevisar detta och förstärker Handlingsplanens insikt att hjälp behövs utifrån.

Kultur och konst ses ofta som en ekonomisk belastning istället för en tillgång.

Medborgarkraften har under åren i processkonstverk och förslag påvisat hur andra synsätt skulle kunna gagna samhällsutvecklingen.

Genom aktiv MR-verksamhet blir alltför nu medvetna om att den enskilde medborgaren har rättigheten att vara delaktig i samhällsutvecklingen.

Stadsdelsnämnderna utvecklar nu medborgardialoger med ett ovanifrån perspektiv utan kontakt med medborgarna.

Organisationer underifrån utvecklar nu egna medborgardialoger.

4. Svagheter i strukturen

Göteborgs nämndindelning är inte strukturerad efter de tre "hållbarhetstermerna".

Detta försvårar arbetet med att skapa den eftertraktade balansen.

Kravet att ta hänsyn till de mänskliga rättigheterna och med dem skapade skyldigheterna för myndigheterna medför ett inte försumligt merarbete och nya prioriteringar. Rådande revirindelning förbättrar inte möjligheterna till att uppnå hållbar utveckling.

Nämndernas handlingsplaner bygger inte på en enhetlig struktur eller ett helhetsperspektiv. S2020 bygger upp handlingsplanen med utgångspunkt från en matrisplan koncentrerad på det fysiska. Miljöplanens handlingsplan är utformad som en gränsöverskridande önskelista. Näringslivets planering känner vi dåligt till. Kulturen och konsten lever sitt liv. Kommunens konsekvensbeskrivningar är inte helhetsbaserade.

De mänskliga rättigheterna som alltmer synliggörs för såväl medborgarna som myndigheterna är inte tillgodosedda. Upplysningsarbetet måste ske strategiskt för att inte leda till allvarliga problem.

Det finns inte konsekvensutrett vad ett prioriterande eller t o m tvingande satsning på de mänskliga rättigheterna innebär för genomförandet av miljöprogrammet.

Svagheter i Miljöprogrammet

Brister hämtat ur offentlig handling om miljöprogrammet, som stärker medborgarkraftens förslag under punkt 6 nedan.

Programmet innehåller 217 åtgärder av mycket olika karaktär, såväl strategiska och övergripande som mycket detaljerade. En hel del åtgärder finns redan i andra styrdokument eller är redan omhändertagna i pågående engagerat arbete för att skapa en bra miljö i Göteborg. Detta arbete måste prioriteras och stimuleras, men det måste göras med utgångspunkt från respektive enhets uppdrag och med förtroende för den sakkompetens som finns på varje enhet.

Det är viktigt att gränssnitten mellan berörda nämnders verksamhetsområden blir tydlig i organisationen om vem som har ansvaret för olika frågeställningar och avvägningar. Det finns nu en sammanblandning i programmet av enheternas uppdrag och roller. För vissa åtgärder bedöms annan än nuvarande nämnd vara mer lämplig som ansvarig.

Det finns nu en risk för att programmet är alltför brett och spretigt och därför inte ger det resultat som är önskvärt.

Förslaget till miljöprogram saknar en beskrivning av vilka den sammanlagda miljöeffekten blir om alla åtgärder genomförs.

Programmet borde ha föregåtts av en analys av miljötillståndet i staden där de mest allvarliga miljöproblemen identifierats och där det finns brister i stadens verksamhet för att hantera dessa problem på ett bra sätt.

Programmet måste konsekvensbeskrivas även i ett ekonomiskt perspektiv. Det måste göras på ett sammanhållet sätt i ett helhetsperspektiv.

En del åtgärder faller utanför den kommunala kompetensen, är inte förenliga med kommunallagen och till en del inte heller statsstödsreglerade.

Det kräver ökade personella resurser.

6. Förslag till lösning

Miljöprogrammet måste konsekvensbeskrivas i ett helhetsperspektiv.

”Den sociala dimensionen har länge kommit i skymundan för den ekologiska och den ekonomiska. Egentligen är det märkligt, - Utan sociala varelser vore ju ekonomi och ekologi ointressant” . Citat: Sören Olsson, professor i socialt arbete vid GU

FN:s definition av de mänskliga rättigheterna innebär att den enskilde medborgaren inte har några skyldigheter. Dessa ligger på myndigheterna. (Enligt källa på nätet var avsikten att även skyldigheter skulle tas fram, men fullföljdes inte av olika skäl.) Detta innebär att rättighetsfrågorna i princip måste prioriteras före miljöfrågorna.

Ett sätt att komma tillrätta med detta problem är att vi alla skapar kunskap om de mänskliga rättigheterna och skapar förutsättningar för ett medborgardeltagande. Detta ska innebära ett reellt inflytande utan att inkräkta på myndigheternas ansvarsområden men ändå innebära ett sådant inflytande att det inkluderar skyldigheten att tillse att de mänskliga rättigheterna tillämpas.

Det nu latent humana och sociala kapitalet förstärks genom utbildningar och utnyttjas i arbetet med hållbar utveckling. Dess värde, som inte kan omsättas till gällande valuta kan omsättas till specialsedlar för lokal användning. Vi får en balanserad valuta för att säkerställa de mänskliga rättigheterna till gagn för miljöinsatser och hållbarhet.

FN:s hållbarhetstermer ges en enhetlig balanserbar sort. Förslagsvis används Göteborgs översiktsplans beteckningar från 90-talet, som har en förankring i naturlagarna. Det vill säga konkurrenskraft, bärkraft och medborgarkraft eller ekonomisk, ekologisk och social kraft.

I bland annat processkonstverk nr1 *Samrådshandling nr 22 Heden* och nr 33 *Krafter, konsekvenser, strategier och hållbarhet* presenterade på www.medborgarkraften.com har dessa tankegångar utvecklats. Ytterligare två krafter har tillförts för att få en komplett struktur för hållbarhet.

Den fjärde kraften är kultur/konst eller vår bakgrund, våra gener, våra rättigheter och våra visioner. Denna kraft genomsyrar FN:s tre hållbarhetskrafter.

En femte kraft behövs ”Quinta Essentia”, förr det femte elementet vid sidan av luft, jord, eld och vatten som band ihop det hela. Nu blir ”Quinta Essentia” den kraft som arbetar i ”Ingenmansland” eller i revirens, nämndernas och krafternas mellanrum med att ständigt balansera och foga samman till en balanserad helhet.

Konkret skulle öppna medborgarorganisationer i samverkan kunna utgöra denna kraft och påta sig ansvaret att ta fram en struktur för en balanserad handlingsplan som underlag för nämndernas arbete. Samtliga medborgare samverkar i olika roller efter förmåga. Ingen lämnas utanför. Det humana och sociala kapitalet utnyttjas.

Hur denna kontinuerliga samverkan mellan medborgare, politiker och tjänstemän i detalj ska ske är nästa steg i processen. Den i processkonstverk nr 1 föreslagna lokala valutan Leva kanske blir verklighet. Ekonomiprofessorer börjar stödja sådana funderingar.

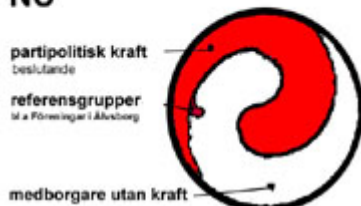
Nedan följer några bilder för att underlätta förståelsen.

Bilden är ifrån 90-talet när Göteborgs första medborgargrupper i form av referensgrupper gav till resultat att Medborgarkraften i Älvsborg skapades. Medborgarna hade ingen kraft. Med Medborgarkraften skapades ett embryo till de nystartade organisationer som nu har möjlighet att bidra till hållbarhet.

Bild 1

DEMOKRATIN

NU

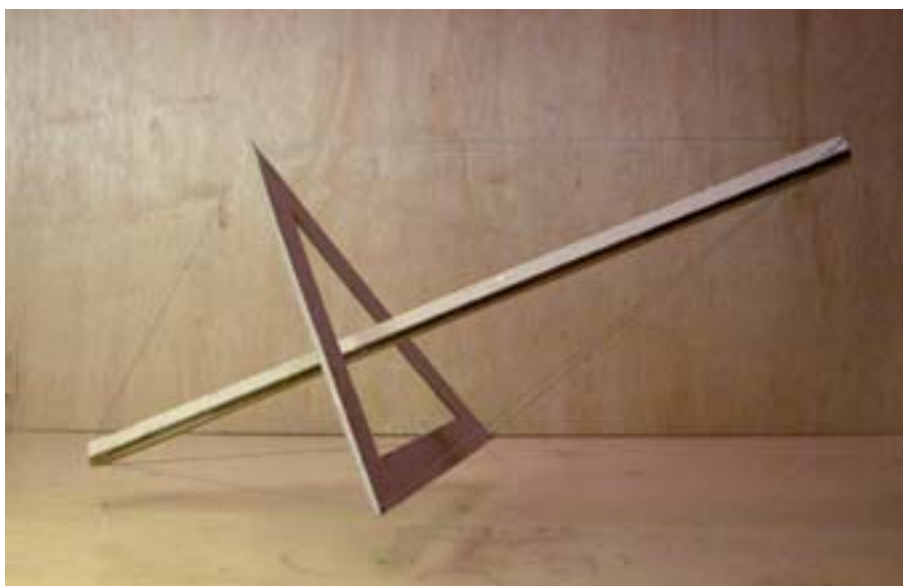

FRAMTIDEN

Medborgarorganisationer samverkar i Quinta Essentia
De humana och sociala kapitalet tillvaratas.

Bild 2

FN:s tre krafter genomsyras av kultur, konst och MR.
Det hela hålls i balans med hjälp av den femte kraften
Quinta Essentia

Bild 3

Ur Processkonstverk nr 22 Heden

De fem krafternas plattformar runt Tornet, där själva kärnan för balanseringen sker.

Mer om hur en central mötesplats för medborgarna med funktioner för den femte kraften Quinta Essentia skulle kunna gestaltas finns redovisat i PK 22 från år 2008.

<http://arnepe.brinkster.net/Mina%20hemfortgalleri/digPK22.htm>
(Klistra in länken på internetsidan om den inte fungerar!)

Bild 4

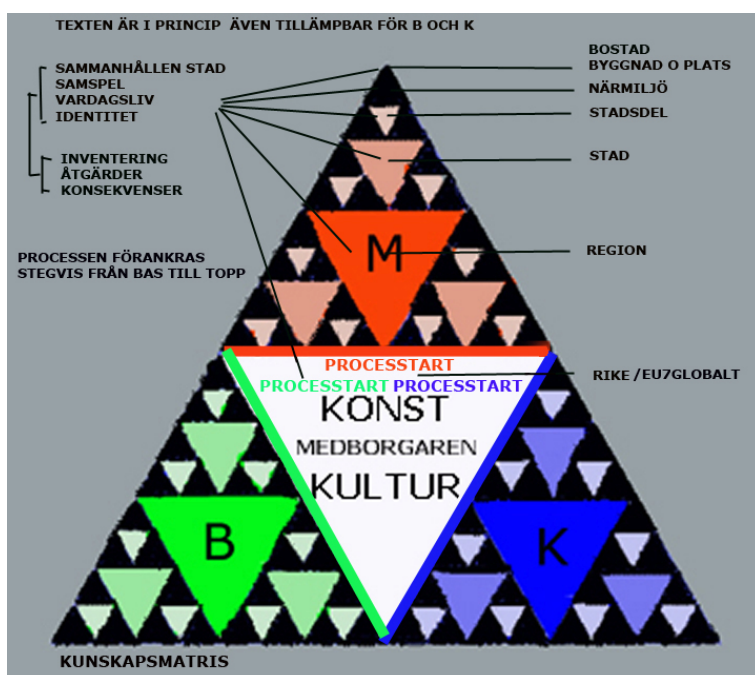
Med utgångspunkt från S2020 matris enligt nedan kan en sådan utvecklas till att omfatta alla verksamma krafter. Genom att använda fraktalen Sierpinskis triangel (Se video på You Tube!)

<http://www.youtube.com/watch?v=wdWaKJj0vrc&feature=plcp>

Kunskapsmatris (enligt S2020)					
	BYGGNAD	NÄRMILJÖ	STADSDEL	STAD	REGION
Sammanhållen stad	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER
Samspel	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER
Vardagsliv	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER
Identitet	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER	INVENTERING ÅTGÄRDER KONSEKVENSER

Bild 5

Här följer en illustration som använder sig av fraktalen Sierpinskis triangel för att i detalj kunna registrera hur en företagsutveckling kan påverka de andra krafterna.

Mer om hur en fraktal som Sierpinskis triangel kan fungera som struktur för hållbar utveckling visas i PK33 från år 2012.

<http://arnepe.brinkster.net/Mina%20hemfortgalleri/digPK33.htm>

(Klistra in länken på Internetsidan!)

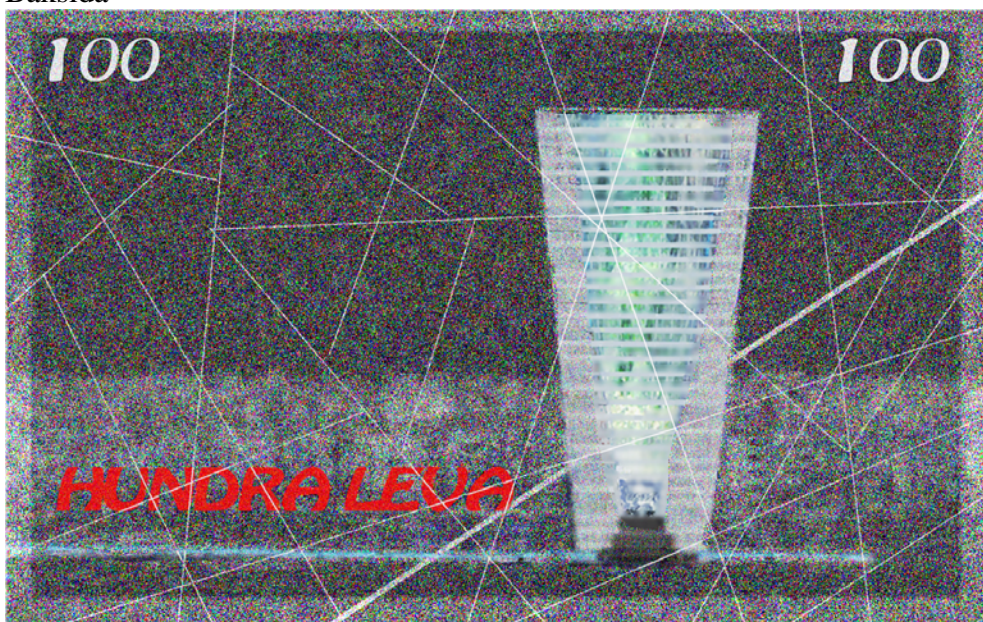

Bild 6

Framsida: Ett förslag till lokal valutasedel för att få hållbar utveckling.

Baksida

Medborgarkraften.com
Medborgarkraften i Älvsborg/ Arne person

Arne Person

Göteborg 2012-12- 17

e-post: styrelsen@medborgarkraften.com

Adress: Rodergatan 7 426 76 Västra Frölunda

tel 031 291893